

ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЪЗПИТАНИЦИТЕ НА КАТЕДРА "ИКОНОМИЧЕСКА СОЦИОЛОГИЯ"

Тодорка Кинева*

УВОД

Възможностите за професионална реализация [1] след дипломиране на студентите е един от основните фактори, който определя избора им на предпочитан университет, професионално направление и специалност [2] за обучение. Професионалната реализация е *мотиватор за развитие на човешкия капитал*, за натрупване на знания, умения, опит, за формиране на ценности, добродетели и нагласи за трудово поведение. Върху възможностите за професионална реализация оказват влияние редица субективни и обективни фактори. Към **субективните** се отнасят тези, които са свързани с личностните качества на обучаваните и с придобитите от тях трудови възможности (годност, способност и готовност за труд) в семейството, университета и реалната практика. Важно е да се подчертае, че университетското образование има отношение основно към формирането на **способности за труд** чрез три квалификационни форми: "бакалавър", "магистър" и "доктор". В теоретичен аспект, придобитите квалификационни степени са необходимата и определяща предпоставка за добра и удовлетворяваща професионална реализация на дипломираните в университета, но степента на усвояването на предлаганите знания и умения е преди всичко личен избор на обучаваните. Към **обективните фактори** за професионална реализация спадат начинът, по който е организирана системата на обучение в университета, нейното управление, мотивацията на преподавателите и служителите, съдържанието на учебните планове и програми по професионални направления и специалности, и тяхната адекватност на новостите в теорията и практиката, изискванията на пазара на труда и динамиката на протичащите процеси в икономиката и обществото като цяло. Извършващата се от началото на 21 век четвърта индустриална революция е предизвикателство към образователната система като цяло и в частност, и особено към обучителния процес в университетите, за да може професионалната квалификация на обучаваните, в различни специалности и на различни нива, да отговаря на потребностите на реалната икономическа и социална практика.

* Тодорка Димова Кинева е доктор, главен асистент в катедра "Икономическа социология", УНСС, e-mail: t_kineva@abv.bg

Актуалността на темата за професионалната реализация на възпитаниците на катедра "Икономическа социология" е свързана с необходимостта да се анализира съответствието на квалификацията на дипломираните социолози на трудовите позиции, които заемат, както и да се оцени дали степента на придобитите способности на социолозите отговарят на изискванията на практиката. За целта, по инициатива на Алумни клуб "Социология, икономика, психология в УНСС" към катедрата, е осъществено емпирично социологическо изследване на тема *"Професионална реализация на възпитаниците на катедра "Икономическа социология"*. Това е **първото (пилотно) изследване** и резултатите от него са необходими, за да се проследи реалната професионална реализация на дипломираните студенти на катедрата. Целта е резултатите от изследването да послужат на ръководството на катедрата за усъвършенстване на подготовката на бъдещите социолози, в съответствие с изискванията на съвременната социологическа наука и новите информационни и комуникационни технологии.

Основната цел на настоящата статия е да се установи съответствието на професионалната квалификация на възпитаниците на заеманите от тях трудови позиции върху основата на емпирична информация.

За постигане на целта са решени следните **задачи**:

1. Представен е капацитетът на катедра "Икономическа социология" за подготовката на специалисти – социолози и икономисти.

2. Анализирани са резултати от емпирично социологическо изследване и са направени изводи относно (не)съответствието на професионалната квалификация на възпитаниците на заеманите от тях трудови позиции.

Обект на изследването са завършилите образователно-квалификационна степен "бакалавър" от специалност "Социология" и "Икономическа социология" в катедрата.

Предмет – (не)съответствието на професионалната квалификация на възпитаниците на заеманите от тях трудови позиции.

1. Капацитет на катедра "Икономическа социология" за подготовката на специалисти – социолози и икономисти

Капацитетът (способностите, възможностите) на катедра "Икономическа социология" да обучава студенти се измерва предимно с натрупания академичен опит в обучаването на студенти в две професионални направления, с квалифицирания преподавателски състав, със съдържателната учебна документация, в т.ч. широкообхватни квалификационни характеристики, с извънаудиторната работа с обучаваните.

Натрупаният академичен опит в обучаването на студенти е резултат от четири десетилетното съществуване и развитие на катедрата, от

усилията на преподавателския състав да организира и ръководи обучение в областта на социологията и на икономическата социология, както и от мотивацията и избора на обучаваните студенти и докторанти.

Катедрата е създадена през 1975 г. като първоприемник на секция "Социология" при катедра "Политическа икономия" (1968-1969 г.) и е позиционирана в Общоекономическия факултет. През годините следват редица промени в наименованието – "Социология и педагогика" (1984-1986)", "Социология и политически науки" (1991-1994), "Икономическа социология и психология" (2004-2008) и "Икономическа социология" (след 2008 г. до момента). В рамките на факултета е единствената катедра, която обучава студенти в две професионални направления и в трите образователно-квалификационни степени (3.8. Икономика, специалност "Икономическа социология и психология") и 3.1. Социология, антропология и науки за културата, специалност "Социология"). Обучението в магистърската степен се извършва по две програми: "Социални изследвания, анализи и проекти" и "Бизнес психология и социология". В ОНС "Доктор" се извършва обучение на докторанти по държавна поръчка (редовна и задочна форма на обучение) и на самостоятелна подготовка. За постигнати много добри резултати катедрата получи през 2014-2015 г. акредитация от НАОА за обучението на студенти и докторанти в двете професионални направления. (Стоянова, 2016)

Достиженията на катедрата в обучителния процес се дължат преди всичко на нейния **висококвалифициран преподавателски състав**, както и на нормативно регламентираната организация и управление на този процес. Катедрата се състои от 15 души – 4 професора, 7 доценти, 2 главни асистента и 2 асистента, ръководител и 1 научен секретар. В процеса на обучението към този състав се включват преподаватели от други факултети на университета, както и изследователи и преподаватели от външни организации и институции. През двата акредитационни периода – 2002-2007 и 2007-2013 НИД и публикационната активност на преподавателите се изразява в следното: 52 монографии, 20 учебника, 253 статии и студии, 198 изнесени доклади на научни конференции; публикуване на 2 тома Научни трудове, посветени на 40 г. юбилей на катедрата, 1 брой списание Алтернативи 2003 г., бр. 1-2, посветен на 30 г. юбилей, 3 сборника от научни конференции, 3 сборника със студентски разработки от научни форуми, 6 статии, посветени на създаването и развитието на катедрата, специалностите, преподавателския състав и т.н. Друга съществена активност е участието на преподавателския състав в национални и международни програми и проекти. Така например, в периода 2013-2017 г. съставът на катедрата има 51 участия в международни проекти, 61 участия в национални проекти и 12 участия в международни програми (напр. COST, Еразъм + и др.).

Капацитетът на катедрата се измерва и със **съдържателните и непрекъснато актуализирани учебни планове и програми, както и съответстващите на тях квалификационни характеристики** за двете образователно-квалификационни степени – "бакалавър" и "магистър". Всички преподаватели имат принос в разработването и актуализирането на учебните планове на двете специалности. Всеки хабилиотиран преподавател е разработил средно по 3-4 учебни програми на преподавани от него учебни дисциплини в бакалавърската степен и по 1-2 в магистърската. Квалификационните характеристики на социолози и на икономисти са адекватни на съдържанието на учебните планове и програми. За целите на настоящата разработка интерес представляват квалификационните характеристики на социолога и на икономиста в ОКС "бакалавър", публикувани в таблица 1.

Таблица 1. Квалификационни характеристики на социолог и на икономист в ОКС "бакалавър"

<i>Социолози</i>	<i>Икономисти</i>
Цели на обучението	
<i>Основната цел на обучението в специалност "Социология" е да осигури на студентите бакалаври:</i> - фундаментална теоретическа и методологическа подготовка за изследване на съвременните общества; - знания и аналитични способности за социално-икономическите трансформации в условията на глобализация; - знания и умения за методите и техниките за осъществяване на емпирични изследвания в различни обществени сфери (социални, икономически, политически, маркетингови, рекламни, демоскопски проучвания и сондажи на общественото мнение).	<i>Основната цел на обучението в специалност "Икономическа социология и психология" е да осигури на студентите бакалаври:</i> - широкопрофилни теоретични знания за социологическите и психологическите направления в съвременната наука; - практически умения за анализ на проблемите в съвременните общества, техните икономически системи и институции; - знания и умения за управление на социалните отношения, поведението на икономическите актьори и за регулиране на социално-психологическия климат в организациите; - знания и умения за реализация и оценка на програми, проекти и социални политики на национално и европейско равнище; - знания и умения за подготовка и провеждане на емпирични социологически и психологически изследвания в икономиката (вкл. маркетингови, рекламни, политически, социални и др.)
Възможности за професионална реализация като:	

- ръководители в предприятия от социалната и икономическата сфера; - управители в бизнеса и публичната администрация като социолози или икономисти; - експерти в министерства, ведомства и други институции на централната и местна власт; - мениджъри в корпорации, търговски дружества, фондации и международни организации; - експерти в агенции за емпирични изследвания – социологически, социални, маркетингови, връзки с обществеността, рекламни; - специалисти в държавни агенции като Агенцията по заетостта и бюрата по труда, Агенцията за социално подпомагане и нейните дирекции, Агенция за закрила на детето и др.; - анализатори в НОИ, НЗОК и техните подразделения; експерти в отдели по човешки ресурси; социални мениджъри в предприятия и фирми; специалисти в осигурителни, застрахователни, културни организации и др.	- аналитични специалисти в централните и местните органи на държавната власт; - изследователи и експерти в научни и научно-приложни организации; - изследователи и експерти в агенции за маркетингови, рекламни, социални и политически изследвания; - анализатори и експерти в политически партии, синдикални и работодателски съюзи, нестопански организации; - медиатори при решаване на социални, индустриални, професионални и други конфликти; - анализатори в печатни и електронни медии; - експерти при реализацията на социални програми и проекти; - специалисти в бюра по труда, служби за социално подпомагане, социално-осигурителни дружества и др.
--	--

Източник: сайт на катедра "Икономическа социология" (<http://departments.unwe.bg/soc/bg/>)

Капацитетът на катедрата се измерва и с организираните и проведени **извънаудиторни дейности с обучаваните**. Към катедрата работят три структурни звена – клуб на социолога, алумни клуб и център за социологически и психологически изследвания. *Клубът на социолога* е създаден през 1990 г. В него членуват студенти и от двете специалности на катедрата. Основните цели и дейности на Клуба са свързани с организация на инициативи за извънаудиторна заетост на студентите (дискусии, конференции, кръгли маси и др.). Чрез клуба са организирани и проведени 15 самостоятелни научни изяви, публикувани са 3 сборника със студентски доклади от конференции и кръгли маси, съвместно със колегите им от ЮЗУ, през последните 6 години са реализирани 40 участия с доклади на студенти и докторанти в научни конференции на катедрата и повече от 100 студента са включени в различни проекти на преподавателите. *Алумни клуб "Социология, икономика, психология в УНСС"* функционира от 2015 г. и неговите цели са насочени към съдействие на катедрата при организиране и провеждане на различни

събития и активности; осигуряване на контакти с работодатели и насърчаване професионалната реализация на нейните студенти; осигурява обратна връзка от работодатели и студенти за качеството на обучението и за новите потребности на практиката. *Центърът за социологически и психологически изследвания* е първоприемник на Лаборатория за социологически изследвания (1987 г.) и неговото предназначение е да подпомага изследователската дейност на студентите и докторантите в УНСС, да осигурява възможности за провеждане на преддипломен стаж и допълнителна квалификация на интересувашите се в областта на социологически и психологически изследвания, анализи и проекти.

2. Съответствие/несъответствие на професионалната квалификация на възпитаниците на заеманите от тях трудови позиции.

2.1. Накратко за проведеното емпирично изследване/методология на изследването

ЕСИ *"Професионална реализация на възпитаниците на катедра "Икономическа социология"* е инициатирано и реализирано от Управителния съвет на Алулни клуб "Социология, икономика и психология в УНСС" [3] в периода 17 август-27 октомври 2017 г. Реализирано е онлайн изследване като са приложени два подхода – уеббазирано изследване [5] и изследване чрез електронни пощи (имейл изследване) [6]. Изследвани са общо 60 респондента, дипломирани студенти на катедра "Икономическа социология", УНСС. Приложени са два метода за регистриране на информацията – анкетен и изучаване на документи. Важно е да се отбележи, че изследването е непредставително, тъй като извадката е нецелева неслучайна, според отзовалите се и включва само доброволно включилите се лица. Анализът на резултатите от проучването служи като ориентир на ръководството на катедрата за реалната професионална реализация на дипломираните студенти, без да е възможно генерализиране на изводите за всички випуски.

Мнозинството от участниците са от випуск 2015, 2016 и 2017 г. Вероятна причина за по-голямата им активност е близостта във времето, в което са завършили бакалавърската си степен, както и продължаващите контакти с преподавателите на обучаващите се в магистърските програми на катедрата. Резултатите от изследването разкриват, че по критерия "специалност", по-активни са завършилите специалност "Социология" (65%), отколкото специалност "Икономическа социология" (35%), а по критерия "пол" – отговорилите жени са два пъти повече от отговорилите мъже (съответно 68% и 32%).

Проучването регистрира, че една пета са бакалаврите (19%), непродължили своето обучение в магистърска програма. От останалите (81%) – 58% са записали и вече са се дипломирали, а 23% все още не са завършили семестриално своята магистратура. Представяват интерес отговорите на въпроса, свързан с това какви магистърски програми избират студентите и съответно в кои университети. Повече от три четвърти от продължилите в магистърска степен студенти (79%) са избрали отново УНСС. По отношение на магистърските програми се разпределят по следния начин – 57% в магистърските програми на катедрата ("Социални изследвания, анализи и проекти" и "Бизнес психология и социология"), 17% в магистърска програма по маркетинг; 10% в магистърска програма по управление на човешките ресурси. Останалите са предпочели специалностите "Финансов мениджмънт", "Стопанска логистика" и "Управление на международни проекти".

Освен в УНСС, завършилите бакалаври на катедра "Икономическа социология" записват магистърски програми в Софийски университет "Св. Климент Охридски" (11%), Нов български университет (5%), Икономически университет – Варна (2,6%) и Стопанска академия "Димитър А. Ценов" – Свищов (2,6%). Предпочетените специалности са "Социален мениджмънт", "Уеб дизайн", "Графичен дизайн" (липсващи в УНСС) и "Реклама и стилове на живот".

2.2. Професионална реализация на възпитаниците на катедрата

За да се проследи професионалната реализация на завършилите студенти са използвани индикатори, свързани с техния трудов статус, организациите, в които работят и длъжностите [4], които заемат.

Към момента на изследването всички респонденти са работещи. Преобладават наетите лица на изпълнителска длъжност или това са 61% от всички. Този факт е разбираем с оглед на средната възраст, професионален опит и трудов стаж на респондентите. Следват наетите лица на ръководна длъжност – 21%. Самостоятелна стопанска дейност извършват близо една десета от изследваните лица (9%). Толкова работят и в сферата за предоставяне на услуги (граждански, авторски договори и т.н.).

Изследването потвърждава факта, че върху местоработата на респондентите съществено влияние оказва завършената специалност, т.е. придобитата професионална квалификация.

- Дипломирани по специалност "Социология"

Към момента на изследването завършилите специалност "Социология" работят най-вече като социолози, изследователи и експерти в предприятия и фирми (42%), в агенции за емпирични изследвания – социологически, социални, маркетингови (43%). Част от агенциите, в които професионално

се развиват социолозите са: Маркет Тест АД, ГфК България (GfK), Галъп интернешънъл (Gallup International), Bright marketing research. В държавния сектор работят около 15% (в образователни институции работят 12%, а в общинската администрация се реализират 3,8%).

Длъжностите, които заемат мнозинството от респондентите, могат да бъдат разпределени в четири основни групи: 1) социолози и изследователи; 2) експерти и специалисти; 3) анализатори и 4) директори и мениджъри. Основни дейности, извършвани от респондентите (в съответствие с длъжностната им характеристика) са: набавяне на социологическа информация, необходима за вземане на управленски решения; проучване на социални взаимоотношения и трудов климат; участие в интервюта и събеседвания при подбор на персонал; реализиране на проучвания и анализи за пазарния дял на стоки и услуги на предприятия; изготвяне на анализи за ценова, рекламна и дистрибуционна политика на предприятия. Добър показател за развитието на завършилите социолози, както и за качество на обучението по специалността е, че близо една четвърт се занимават с управление на фирмите, в които работят – като директори и мениджъри работят 24% от изследваните бакалаври социолози.

- Дипломирани по специалност "Икономическа социология"

Профилът на завършилите специалност "Икономическа социология" показва, че те се реализират много по-често, за разлика от завършилите социология, в централните и местните органи на държавната власт – в държавната и общинска администрация работят близо 19%. В частни фирми и предприятия се реализират 43% (напр. сферата на корпоративни данъчни услуги). Друга сфера, в която работят завършилите тази специалност е банковият и застрахователният сектор – в него са заети 32%. Част от банките, които назначават кадри на катедрата, са УниКредит Булбанк (UniCredit Bulbank), Първа инвестиционна банка (Fibank) и Пощенска банка (Postbank). В сферата на онлайн маркетинга се развиват професионално 6%.

Бакалаврите от специалност "Икономическа социология" са заети най-вече в администрацията – експертни длъжности с аналитични и контролни функции. Така например 28% работят като главни и старши експерти по УЧР, по организация на труда и възнаграждение. Като добавим още 20%, чиято работа е свързана с разработване на експертни анализи, стратегически документи, прогнози и оценки, изготвяне на анализи, доклади и отчети в различни области и сектори (икономика, социална политика, политика, управление) се оказва, че половината от завършилите се реализират като експерти и специалисти. В качеството на отчетници (счетоводство) са заети 14%, а със систематизация на информация и обработка на документи се занимават още 10%. Останалите работят като управители, включително

управление на проекти, професионални брокери, организатори маркетинг, сферата на услугите и др.

Данните от проучването ясно показват, че мнозинството от завършилите социолози и икономисти се реализират успешно в своята професия. Заеманите от тях трудови позиции във висока степен съответстват на професионалната квалификация, получена след обучението си в университета. Наред с разкритите съответствия, резултатите от изследването посочват (не)удовлетвореността от обучението, насочват вниманието към допуснати празноти, дават препоръки за промени в обучението и практиката на обучаваните. Показателен за обучението е фактът, че мнозинството от респондентите (75%) смятат, че придобитите по време на обучението знания и умения им дават добра възможност да си намерят добре платена и сигурна работа, която отговаря на техните професионални амбиции. Индикативно за това е мнението на един от респондентите от специалност "Икономическа социология" – *"Ако заемаш мениджърска позиция и трябва да използваш максимално ефективно човешкия ресурс на организацията, обучението в тази специалност е безценно. Проблемът е, че голяма част от студентите поради липса на реален досег до управлението на хора и начините на вземане на управленски решения, не могат да осъзнаят значимостта на даваното ни в университета знание"*.

Високите степени на удовлетвореност от обучението и на съответствие на професионалната квалификация на дипломираните студенти на заеманите (към момента на изследването) от тях трудови позиции са показателни за капацитета, аудиторната и извънаудиторната дейност на катедрата.

2.3. Препоръки относно обучението

Интересни и същевременно полезни са отговорите на въпроса *"Ако зависеше от Вас, какво бихте променили в обучението по Вашата специалност, за да го направите по-привлекателно за младите хора?"*. Основните предложения и препоръки на студентите, които изследването улови са в няколко основни посоки:

- *Практика в реална среда.* Мнозинството от студентите смятат, че е необходимо да се увеличи и разшири практическата работа на студентската общност. Всеобщо изразено мнение е, че студентите трябва да участват в повече теренни емпирични изследвания, реални и действащи проекти на катедрата, практически занимания и упражнения, засягащи основните аспекти на икономическата социология с насока към съвременните трансформации и тенденции. За нагледност на студентските предложения публикуваме отговора на един от респондентите – *"Бих увеличил часовете упражнения, в които студен-*

тите да практикуват наученото по време на лекции, т.е. трябва да се увеличат практическите занимания. Посочвам пример – при доц. Андрей Нончев правихме изследване, което включваше всички качествени методи на ЕСИ, при доц. Мария Стоянова провеждахме реални теренни изследвания на конфликти на работно място, с анализи на резултати. От друга страна – включването ни в Клуба на социолога в различни инициативи и форуми на катедрата също спомагаха за нарастване на интереса на колегите към специалността. Съветвам Ви още в началото на 1-ви курс за студентите в тази катедра да се проведе една среща, по време на която от запознаващите лекции с преподавателите, за да се убедят, че специалността предоставя голяма база от знания, умения и информация, които могат да бъдат използвани и извън пределите на университета".

- *Стажове.* Данните разкриват, че студентите осъзнават полезността и ценността на практическото обучение в различни стажантски програми. Възприемат стажа по специалността не само като възможност за контакти и професионални връзки с хора от социологическата гилдия, но и като възможност за натрупване на знания, развитие на умения и способности, натрупване на трудов опит. Препоръките на студентите са по посока първо, на увеличаване периода на задължителните стажове и второ, да се организират задължителни стажантски програми в действащите социологически агенции и научни центрове, в които се развива социологическа дейност, за да може студентите да се запознаят с конкретни модели на работа.
- *Аудиторна заетост и дисциплини.* Основно предложение е в рамките на всеки курс студентите да имат "практически дисциплини" (по думите на част от респондентите), т.е. свързани с подготовката и провеждането на емпиричното изследване, а също и с обработката на индивидуалната първична информация и анализа на съвкупната информация.
- *Извънаудиторна заетост* – организиране на повече открити дискусии, публични лекции и други формати, в които студентите да се срещат с различни преподаватели, учени, изследователи и представители на бизнеса.

Заклучение

Анализът на резултатите от емпиричното социологическо изследване разкриват наличието на съответствие на професионалната квалификация на заеманите трудови позиции от възпитаниците на катедрата. Това по недвусмислен начин доказва капацитетността на катедрата и ефективността, и ефикасността на обучителния процес и извънаудиторната работа със студентите и док-

торантите, осъществявани от академичния състав. Важно е да се подчертае, че 88% от отговорилите респонденти са удовлетворени от обучението си в специалност "Социология", 68% – в "Икономическа социология". По 10% са отговорилите и от двете специалности, че са нито удовлетворен/а, нито неудовлетворен/а. Неудовлетворени от обучението са 1,8% от специалност "Социология", и 22% – от "Икономическа социология".

Бележки:

[1] В настоящото изследване под професионална реализация се има предвид "процес, в който притежателите на конкретна професионална компетентност я вкарват в действие за извършване на даден вид работа и дейност. Тя е свързана с функциите, задачите задълженията и отговорностите, които лицата поемат при изпълняването на конкретна длъжност на работното място" (Сотирова, Стоянова, Тодорова, 2010). Или казано с други думи – процес на прилагане на професионалната компетентност на личността в трудовата му дейност според изискванията на длъжност, която заема.

[2] Специалността е част от професията и изразява съвкупността от специални знания и умения по определен вид работа или дейност, включени в една професия. Професията от своя страна е съвкупността от еднородни знания и умения за изпълнение на конкретен вид работа (трудова дейност), резултат от разделението и кооперацията на труда.

[3] В разработване на програмата и инструментариума на изследването участие са взели членовете на УС на Алумни клуба, а именно: проф. д-р М. Стоянова – председател на УС, доц. д-р А. Нончев, гл.ас. Т. Кинева, гл.ас. д-р Др. Драганов и Х. Бербер. Теренната работа, обработката на информацията и анализа на резултатите е осъществена от гл.ас. д-р Т. Кинева.

[4] Електронният вариант на въпросника е създаден чрез Google формуляри и е разпространен чрез споделяне във Facebook групите на възпитаниците на катедрата.

[5] При разпространението на въпросниците по имейл е използвана информационната база на Алумни клуба.

[6] Длъжността изразява служебното положение на личността, налагащо изпълнение на конкретни задължения срещу възнаграждение. Длъжността е свързана със задачите, функциите и изискванията към личността, заемаща дадено работно място. Обикновено се дефинира като "съвкупност от трудови задачи и задължения, които конкретизират вида и съдържанието на трудовата дейност на лицето, изразяват се в система от функции, задачи и други изисквания към него, изпълнявани на работното място, и са достатъчно сходни, за да се групират и възложат за изпълнение на един човек.

Нейното описание се отразява в длъжностната характеристика и в длъжностното разписание" (Сотирова, Стоянова, Тодорова, 2010).

Референции

1. Конкурентни позиции на университетите и висшите училища на пазара на труда в България (2010), Пловдив, Университетско издателство "Паисий Хилендарски".

(Konkurentni pozitsii na universitetite i vishite uchilishta na pazara na truda v Balgariya (2010), Plovdiv, Universitetsko izdatelstvo "Paisiy Hilendarski")

2. Стоянова, М. (2016), Катедра "Икономическа социология" в УНСС – с 40-годишен принос в развитието на социологията в България. София, Издателски комплекс – УНСС.

(Stoyanova, M. (2016), Katedra "Ikonomicheska sotsiologiya" v UNSS – s 40-godishen prinos v razvitiето na sotsiologiyata v Balgariya. Sofiya, Izdatelski kompleks – UNSS)

3. Съйкова, С., Атанасов, А. и Ченгелова, Ем. (2014), Социалните емпирични изследвания. Методологически аспекти. София, Академично издателство "Проф. Марин Дринов".

(Saykova, S., Atanasov, A. i Chengelova, Em. (2014), Sotsialnite empirichni izsledvaniya. Metodologicheski aspekti. Sofiya, Akademichno izdatelstvo "Prof. Marin Drinov")

4. Център за качество на обучението към СА "Д.А.Ценов", (2012), Методика за проучване на удовлетвореността на студентите от качеството на обучение. Достъпно на https://wwwold.uni-svishtov.bg/app/quality/CKO_DOCUMENTS/Metodologia_IAOKU.pdf (29.01.2018)

(Tsentar za kachestvo na obuchenieto kam SA "D.A.Tsenov", (2012), Metodika za prouchvane na udovletvorenostta na studentite ot kachestvoto na obuchenie. Dostapno na https://wwwold.uni-svishtov.bg/app/quality/CKO_DOCUMENTS/Metodologia_IAOKU.pdf) (29.01.2018)

5. <http://departments.unwe.bg/soc/bg/>, (30.01.2018)

ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЪЗПИТАНИЦИТЕ НА КАТЕДРА "ИКОНОМИЧЕСКА СОЦИОЛОГИЯ"

Резюме:

Основната цел на статията е да установи професионалната реализация на завършилите бакалавърска степен в катедра "Икономическа социология", УНСС. Задачите за постигане на целта са свързани с представяне капацитета на катедрата при подготовката на специалисти (социолози и икономисти) и анализ на резултати от ЕСИ "Професионална реализация на възпитаниците на катедра "Икономическа социология". Използвани са два метода за регистриране на информация – анкетен и изучаване на документи. Обучението е ключова предпоставка за професионалната реализация по специалността.

Ключови думи: студенти, обучение, професионална реализация.

JEL: Z13

PROFESSIONAL REALIZATION OF THE GRADUATE STUDENTS OF DEPARTMENT "ECONOMIC SOCIOLOGY"

Abstract:

The main goal of this paper is to determine the professional realization of the graduates with Bachelor's degree of the Department of Economic Sociology in UNWE. The tasks for achieving the goal are related to the presentation of the capacity of the department in the preparation of specialists (sociologists and economists) and analysis of results from an empirical sociological survey "Professional realization of graduates of the Department of Economic Sociology". Two methods for registering the information are used – an empirical inquiry and research of documents. Training is a key prerequisite for professional realization in the specialty.

Key words: students, training, professional realization.

JEL: Z13